

ECOBREEDS Brošura

Interreg

Co-funded by
the European Union

IPA ADRION

ECOBREEDS

ARISTOTLE
UNIVERSITY
OF THESSALONIKI

AZRRI
agencija za ruralni razvoj Istre

UNIVERSITA POLITECNICA
DELE MARIBOR

RBC

Forestry and Environmental Action
Programme
FEAP

UNIVERSITETA
ZAGREB

Interreg

Co-funded by
the European Union

IPA ADRION

ECOBREEDS

Sadržaj

- O ECOBREEDS-u
- ECOBREEDS vrednosti
- Projektne zemlje
- Grčka
- Hrvatska
- Italija
- Srbija
- Bosna i Hercegovina
- Severna Makedonia
- Naš ECOBREEDS

O ECOBREEDS-u

Interreg

Co-funded by
the European Union

IPA ADRION

ECOBREEDS

ECOBREEDS je dinamična trogodišnja inicijativa posvećena očuvanju i revitalizaciji pastoralnog stočarstva širom ADRION regiona. Promovišući održive prakse ispaše, očuvanje lokalnih rasa domaćih životinja i zaštitu izuzetne florističke raznovrsnosti i divljeg sveta u područjima visoke prirodne vrednosti (High Nature Value - HNV), ECOBREEDS osnažuje ruralne zajednice i istovremeno doprinosi očuvanju prirodnih staništa.

Stočarski sektor u okviru programskog područja ADRION ima ključnu ulogu - ne samo u obezbeđivanju hrane, već i u zaštiti životne sredine i očuvanju lokalnih tradicija. Uprkos razvoju industrijskog stočarstva, pastoralizam i dalje predstavlja srž ruralnog života, naročito u područjima sa otežanim uslovima za poljoprivredu (Less Favoured Areas), gde tradicionalne prakse ispaše oblikuju pejzaže i podržavaju biodiverzitet.

ECOBREEDS teži stvaranju budućnosti u kojoj su pašnjaci, autohtone rase i divlji svet bolje zaštićeni i prepoznati. Projekat pruža podršku pastoralnim proizvođačima kroz veće društveno priznanje, unapređenje efikasnosti i poboljšanje kvaliteta života u ruralnim zajednicama. Glavni rezultat projekta biće prilagođeni okvir javnih politika koji odgovara specifičnim izazovima pastoralizma i nudi konkretna rešenja za jačanje pastoralnih gazdinstava i njihovih organizacija.

ECOBREEDS projekat okuplja uravnoteženo partnerstvo organizacija iz šest zemalja - Grčke, Italije, Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine i Severne Makedonije - sa ciljem zajedničkog odgovora na izazove pastoralne proizvodnje, očuvanja i promocije lokalnih rasa, ekosistemskih usluga i biodiverziteta.

ECOBREEDS vrednosti

Interreg

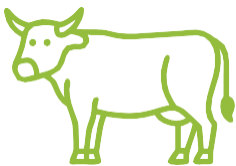
Co-funded by
the European Union

IPA ADRION

ECOBREEDS

**Zaštita i unapređenje biodiverziteta
i habitata**

**Podrška pastoralnom stočarstvu i
lokalnim rasama**

**Osiguranje pružanja Ekosistemskih
usluga**

Interreg

Co-funded by
the European Union

IPA ADRION

ECOBREEDS

PROJEKTNE ZEMLJE

Grčka

U Grčkoj, pastirski život nije samo tradicija – već predstavlja živi odjek davnih vremena, koji prenose pastiri, stada i surovi pejzaži, koji su oblikovali naciju.

Pastoralizam je deo nacionalnog identiteta Grčke još od antičkih vremena, a ovčarstvo i kozarstvo i danas predstavljaju važne ruralne delatnosti. U Grčkoj se gaji oko 15 miliona sitne stoke, uz godišnju proizvodnju veću od 890 miliona litara mleka. Transhumanca - sezonsko kretanje stada između nizijskih i planinskih područja - i dalje ima značajnu ulogu i prepoznata je od strane UNESCO-a kao nematerijalno kulturno nasleđe. Uprkos brojnim ekološkim i socio-ekonomskim benefitima, pastoralizam još uvek nije u potpunosti integrisan u javne politike. Lokalne rase suočavaju se sa sve većim pritiscima usled uvoza i ukrštanja rasa, tržišne konkurencije i strogih propisa EU, što ugrožava njihov opstanak. Iako određene ugrožene autohtone rase (5 rasa goveda, 17 rasa ovaca, 1 rasa koza, 1 rasa svinja i 6 rasa konja) ostvaruju podršku kroz Zajedničku poljoprivrednu politiku (ZAP), njihova vrednost kao vrednost javnog dobra i dalje je nedovoljno prepoznata. Očuvanje ovih rasa i podrška transhumantnim sistemima ključni su za zaštitu biodiverziteta, ruralne kulture i održivog stočarskog nasleđa Grčke.

Grčke rase:

- Skopelos koza
- Egoria koza
- Buciko ovca

Hrvatska

U Hrvatskoj, pastoralni život nije samo ostatak prošlosti – to je živi pejzaž oblikovan autohtonim rasama, otpornim ljudima i bezvremenim ritmom ispaše, koji čuva prirodu i identitet Istre.

Pastoralizam u Hrvatskoj, naročito u Istri, i dalje predstavlja važan element ruralnog identiteta, očuvanja biodiverziteta i održivog korišćenja zemljišta, uprkos savremenim izazovima poput napuštanja zemljišta i demografskog pada. Ekstenzivna ispaša na prirodnim i poluprirodnim pašnjacima, od kojih su mnogi područja visoke prirodne vrednosti, doprinosi ključnim ekosistemskim uslugama, uključujući održavanje staništa, vezivanje ugljenika i prevenciju požara. Autohtone rase, poput istarskog goveda (Boškarin), istarske koze, istarske ovce i istarskog magarca, čine osnovu ovih sistema. Njihova prilagođenost marginalnim pašnjacima sprečava zarastanje pejzaža i doprinosi očuvanju bogatih mediteranskih i krških ekosistema. Povezivanjem ovih rasa sa gastronomijom, turizmom i održivim modelima proizvodnje, jačaju se ruralni prihodi, sprečava genetska erozija i osigurava da tradicionalno znanje oblikuje otpornu, ekološki odgovornu poljoprivredu.

Hrvatske rase:

- Istarski magarac
- Istarsko goveče-Boškarin
- Istarska ovca
- Istarska koza

Italija

U italijanskoj regiji Marke, pastoralni život je utkan u sama brda – održavan je otpornim rasama, vekovnim stočarskim putevima i tradicionalnom poljoprivredom koje oblikuju i pejzaž i ukuse Apenina.

Pastoralni sistemi u regionu Marke u Italiji zasnivaju se na ekstenzivnoj ispaši goveda, ovaca, koza i lokalno prilagođenog konja Catria, koji zajedno doprinose očuvanju biodiverziteta i pružanju važnih ekosistemskih usluga. Sistemi stočarstva variraju od stacionarnih do transhumantnih, a rase poput Marchigiana goveda, Fabrianese i Sopravissana ovaca čine okosnicu malih planinskih i brdskih gazdinstava. U 2020. godini region je brojao više od 10.500 farmi i oko 213.000 grla stoke na ispaši, uz proizvodnju visokokvalitetnih sertifikovanih proizvoda, kao što su Vitellone Bianco dell'Appennino Centrale PGI, Agnello del Centro Italia PGI i tradicionalni mlečni specijaliteti. Pastoralizam u ovom regionu takođe doprinosi razvoju ruralnog turizma kroz konjičke aktivnosti.

Italijanske rase:

- Sopravissana ovca
- Fabrianska ovca
- Marchigiana goveda

Srbija

U Srbiji, pastoralni život opstaje na visokim planinskim pašnjacima, gde otporne autohtone ovce i generacije pastira čuvaju tradiciju koja štiti biodiverzitet, kulturu i duh balkanskog pejzaža.

Pastoralizam u Srbiji, zasnovan na vekovnim transhumantnim tradicijama, danas se uglavnom očuvao u planinskim područjima poput Stare planine, Suve planine, Zlatibora, Peštera i Golije. Ekstenzivna ispaša u ovim krajevima doprinosi očuvanju pašnjaka visoke prirodne vrednosti i opstanku ruralnih domaćinstava. Ovi sistemi se u velikoj meri oslanjaju na starije odgajivače i otporne autohtone rase ovaca, pre svega kritično ugroženu Pirotsku pramenku, cenjenu zbog prilagođenosti, vune za izradu tradicionalnih pirotskih ćilima, kao i kvalitetnog mesa i mleka, kao i ugroženu Svrljišku pramenku. Obe rase suočavaju se sa opadanjem brojnosti usled depopulacije sela, slabog interesovanja mlađih generacija, urušenih lanaca vrednosti vune, složenog pristupa subvencijama i nedovoljne valorizacije proizvoda. Gubitak ovih rasa ugrozio bi agro-biodiverzitet Srbije, kulturno nasleđe i ekološku stabilnost pastoralnih pejzaža, zbog čega je njihovo očuvanje od izuzetnog značaja sa ekološkog i socio-ekonomskog aspekta.

Srpske rase:

- Pirotška pramenka
- Buša goveče
- Balkanski magarac

Bosna i Hercegovina

U Bosni i Hercegovini, pastoralni život i dalje prati drevni ritam tradicionalne sezonske ispaše, gde planinski pastiri, otporne domaće ovce i visoki pašnjaci čuvaju tradiciju duboko utkanu u pejzaž.

Pastoralizam u Bosni i Hercegovini i dalje je snažno ukorenjen u tradicionalnom transhumantnom stočarstvu, pri čemu planinske zajednice sezonski pomeraju stada ovaca između zimskih pašnjaka u nizijama i letnjih ispaša u planinskim područjima poput Vlašića i Travnika. Na taj način održavaju se autohtona livadska staništa visoke prirodne vrednosti. Ključna lokalna rasa, Dubska pramenka, poznata po otpornosti, skromnim potrebama za ishranom i prepoznatljivoj svetlosivoj ili krem vuni, nalazi se u opadanju usled depopulacije sela, odlaska mladih, parcelacije zemljišta i prelaska na strane rase. Ovčarstvo je dominantno organizovano kroz mala porodična stada, koja se suočavaju sa niskim cenama mleka i jagnjadi, ograničenim resursima stočne hrane i slabim zadrugarskim strukturama. Ipak, postoje značajne mogućnosti kroz revitalizaciju transhumantne rute Travnik-Vlašić, razvoj premijum proizvoda i jačanje saradnje proizvođača i institucija, što je ključno za očuvanje dubske pramenke i održivu budućnost pastoralnog stočarstva.

Bosanske rase:

- Dubska Pramenka

Severna Makedonija

U Severnoj Makedoniji, pastoralni život opstaje na ravnicama i brežuljcima, gde otporne pramenke i generacije pastira i dalje oblikuju pejzaž bogat tradicijom, biodiverzitetom i kulturnim pamćenjem.

Pastoralizam u pelagonijskom regionu Severne Makedonije, oblikovan ravnicama, brdima i subkontinentalnom klimom, i dalje se oslanja na ekstenzivne i poluekstenzivne sisteme ispaše koji obezbeđuju prihode ruralnim domaćinstvima. Ovi sistemi se u velikoj meri oslanjaju na otporne lokalne rase, pre svega Pramenku (posebno ovčepoljski tip). Uprkos genetskoj, kulturnoj i ekonomskoj vrednosti, ove rase i sistemi suočavaju se sa depopulacijom sela, starenjem poljoprivrednika, parcelacijom zemljišta, ograničenim tržištima i prelaskom na komercijalne rase, što dovodi do smanjenja brojnosti i gubitka genetske raznovrsnosti. Kao odgovor na ove izazove, nacionalne institucije, lokalni akteri i međunarodni partneri promovišu in situ očuvanje, održivu ispašu i proizvode sa dodatom vrednošću, uz integraciju pastoralnih sistema u strategije ruralnog razvoja, eko-turizam, organsku proizvodnju i brendiranje proizvoda po poreklu.

Makedonske rase:

- Pelagonijska Pramenka

Interreg

Co-funded by
the European Union

IPA ADRION

ECOBREEDS

Naš ECOBREEDS

Skopelos koza

Skopelos koza je izdržljiva, srednje do krupna autohtona grčka rasa poreklom sa ostrva Severni Sporadi (ostrva Skopelos i Alonisos). Odlikuje se visokim sadržajem mlečne masti, kvalitetnim mesom i izuzetnom prilagođenošću surovim, suvim ostrvskim uslovima. Najčešće ima kratku, glatku dlaku crvenkastosmeđe ili žućkastosmeđe boje, često sa belim pegama različite veličine. Vitka telesna građa i snažne noge omogućavaju joj lako kretanje po suvom i kamenitom ostrvskom terenu.

Kao tipična ostrvska rasa Severnih Sporada, skopelos koza je naročito cenjena zbog mleka bogatog mlečnom mašću, koje predstavlja osnovu tradicionalne proizvodnje sira i malih porodičnih gazdinstava, čime doprinosi očuvanju kulturnog i stočarskog nasleđa ostrva.

Egoria koza

Egoria koza je srednje do krupna grčka mlečna rasa, koju odlikuje velika varijabilnost u telesnoj veličini, boji dlake i obliku rogova. Izuzetno je prilagodljiva različitim ekološkim uslovima – od udaljenih ostrva do surovih planinskih područja – zbog čega predstavlja važan deo nacionalnog stočnog fonda Grčke. Njena otpornost i lokalna prilagođenost čine je ključnom za održivo stočarstvo i suočavanje sa izazovima koje donose klimatske promene.

Egoria koza odražava raznolikost Grčke. Rasprostranjena je od udaljenih ostrva do surovih planinskih predela i obuhvata gotovo 40 lokalnih tipova. Predstavlja simbol prilagodljivosti, otpornosti i duboke povezanosti sa ruralnom kulturom.

Buciko ovca

Buciko ovca je sitna autohtona rasa poreklom iz planinskih oblasti severozapadne Grčke. Odlikuju je zbijena telesna građa, fine noge i kratka dlaka promenljive boje, najčešće bele ili krem, ponekad sa tamnijim pegama. Cenjena je zbog mleka i mesa visokog kvaliteta, a tradicionalno se gaji u okviru transhumantnih sistema stočarstva, koji podrazumevaju sezonsko kretanje između planinskih i nizijskih pašnjaka.

Buciko ovca povezuje planinske i nizijske predele kroz godišnje transhumantne migracije duge i do 400 km. Prateći sezonske cikluse, ova stada doprinose očuvanju biodiverziteta, štite tradicionalna znanja i podržavaju ruralne izvore prihoda. Očuvanje buciko ovce znači i očuvanje načina života duboko ukorenjenog u grčkim pejzažima.

Istarski magarac

Istarski magarac je srednje krupna, snažna rasa sa glatkom sivom ili crnom dlakom i tamnom, uspravnom grivom. Veći je od ostalih autohtonih hrvatskih rasa magaraca, ali manji od mediteranskih rasa, poput andaluzijskog magarca. Poznat po svojoj snazi, izdržljivosti i mirnom temperamentu, lako se dresira i široko se koristi u poljoprivredi, rekreaciji, turizmu, proizvodnji mleka, terapiji i kao životinja pratilac, čime doprinosi razvoju ruralnih zajednica. Istarski magarac je vekovima bio verni partner u poljoprivredi – nosio je terete, pomagao porodicama i oblikovao ruralni način života. Danas je prisutan i u lokalnoj gastronomiji i turizmu, ali njegova populacija je u opadanju. Zbog toga su programi za očuvanje autohtonih rasa od ključnog značaja za njegov opstanak. Oživljavanje istarskog magarca znači očuvanje ruralnih tradicija, podršku upravljanju ekosistemima i zaštitu kulturnog identiteta.

Istarsko goveče Boškarin

Istarska goveda - Boškarin spadaju među autohtone rase Istre, prepoznatljive po velikoj telesnoj građi, dugim rogovima u obliku lire i sivo-belom dlaci sa tamnijim nijansama na vratu i nogama. Tradicionalno su korišćeni kao radne životinje u poljima, a Boškarin je nekada bio poznat po svojoj sposobnosti da izdržava ruralne porodice. Danas, pored svoje istorijske uloge, cenjen je zbog prilagodljivosti na ekstenzivne sisteme ispaše, doprinosi očuvanju pejzaža i biodiverziteta, kao i prepoznavanja kao gastronomskog simbola Istre.

Boškarin je simbol ruralnog nasleđa Istre, nekada nezamenjiv u poljima i verni pomagač stočarskim porodicama. Pastoralizam zasnovan na Boškarinu oslanja se na ekstenzivnu ispašu prirodnih pašnjaka i marginalnih zemljišta, što doprinosi očuvanju biodiverziteta, zaštiti pejzaža i sprečavanju degradacije staništa. Poseban fokus stavlja se na valorizaciju autohtonih rasa kroz gastronomiju, stvarajući jedinstveni gastronomski brend regije koji povezuje tradiciju, održivost i savremeni kulinarski identitet, što je upravo slučaj sa Boškarinom.

Istarska ovca

Istarska ovca spada među autohtone rase Istre, odlikuje se srednjom do velikom veličinom, snažnom građom tela i dugim nogama. Jarčevi često imaju spiralne rogove, dok su ovce uglavnom bezrogne. Njena svetlo bela dlaka sa tamnijim pegama čini je savršeno prilagođenom kršu i kamenitim terenima Istre. Istorijski je bila povezana sa transhumantom i sezonskim migracijama na ispašu u Furlaniji, a genetski je jedinstvena, jasno razlikujući se od ostalih hrvatskih, evropskih i svetskih rasa ovaca.

Istarska ovca je poznata po svom bogatom mleku sa visokim sadržajem masti, koje se koristi u tradicionalnoj proizvodnji sira, kao i po vuni i mesu. Otporna i dobro prilagođena kršu i istarskim pejzažima, gaji se vekovima kroz transhumantno stočarstvo. Očuvanje istarske ovce znači zaštitu biodiverziteta, pastoralnih tradicija i kulturnog identiteta regiona.

Istarska koza

Istarska koza, kao i druge autohtone rase Istre, predstavlja jedinstveno genetsko nasleđe oblikovano tokom hiljada godina radom i veštinama istarskih seljaka, što je čini delom originalnom i nezamenjivom. Radi se o kritično ugroženoj autohtonoj rasi Istarskog poluostrva, čija trenutna populacija broji oko 266 jedinki. To je koza velike telesne građe, izdržljiva, sa snažnim kostima i pretežno belom dlakom, ponekad sa sivim ili krem nijansama. I mužjaci i ženke imaju rogove i bradu, pri čemu mužjaci nose duge, teške i hrapave rogove koji se uvijaju unazad.

Istorijski gledano, istarska koza je obezbeđivala mleko, meso i ključnu podršku u poljoprivredi, uspevajući i u surovim uslovima. Bila je i ostala simbol identiteta Istre. Kroz program „Naša istarska koza - La nostra capra istriana“ preduzimaju se naponi da se obezbedi održiv model gajenja za budućnost ove rase. Očuvanje istarske koze znači zaštitu vrednog genetskog resursa, kao i kulturnog nasleđa i ekološke baštine Istre.

Sopravisana ovca

Sopravisana ovca, poreklom iz oblasti Viso u Apeninima Umbrije i Marke, živi je podsetnik na italijansko pastoralno nasleđe. Razvijena je u 18. veku ukrštanjem lokalnih rasa sa španskim merinomom, a nekada je bila poznata po izuzetno finom runu, cenjenom materijalu u regionalnoj tekstilnoj tradiciji.

Danas se rasa uglavnom gaji zbog laganog jagnječeg mesa i skromne proizvodnje mleka, ali i dalje zadržava snažnu vezu sa transhumantom i visokoplaninskim pašnjacima koji su je oblikovali. Izdržljiva, prilagodljiva i duboko ukorenjena u kulturnim pejzažima Apenina, Sopravisana ostaje simbol pastoralnog znanja i održivih sistema ispaše u centralnoj Italiji.

Fabrianska ovca

Fabrianska ovca, razvijena u okolini grada Fabiana u regiji Marke, predstavlja otpornost i produktivnost italijanskih brdskih i planinskih poljoprivrednih sistema. Nastala je ukrštanjem lokalnih rasa sa krupnijim rasama, poput Bergamaske, i poznata je po srednje do velikoj telesnoj građi, brzom rastu jagnjadi i sposobnosti da efikasno koristi surov pašnjački teren.

Iako je prvenstveno mesna rasa, proizvodi i skromne količine mleka, podržavajući male ruralne ekonomije. Sa svojim snažnim rezultatima u ekstenzivnim sistemima ispaše i bliskom vezom sa agro-pastoralnim pejzažima Marke, Fabrianska ovca igra važnu ulogu u održavanju lokalnih izvora prihoda, biodiverziteta i tradicionalnih stočarskih praksi.

Marchigiana goveda

Rasa goveda Marchigiana, potomak drevnog podolskog stada i oblikovana selektivnim uzgojem u regiji Marke tokom 19. veka, danas se slavi kao jedna od vodećih italijanskih mesnih rasa. Prvobitno životinja dvostruke namene, Marchigiana se razvila u robusnu rasu velike telesne građe, sa belom dlakom nijansiranom sivom, kratkim, snažnim rogovima i izuzetnom prilagodljivošću brdskim i planinskim terenima. Njeno meso, poznato po mekoći, mramornosti i bogatom ukusu, zaštićeno je oznakom PGI „Vitellone Bianco dell’Appennino Centrale“ i predstavlja osnovu centralno italijanske gastronomije.

Kao izdržljiva rasa koja uspeva u ekstenzivnim sistemima ispaše, Marchigiana doprinosi održivom upravljanju stočarstvom, očuvanju ruralnih pejzaža i zaštiti lokalnog biodiverziteta i pastoralnih tradicija.

Catria konj

Catria konj, autohtona rasa sa surovog masiva Monte Catria u regiji Marke, izdržljiva je planinska rasa oblikovana vekovima poludivljeg uzgoja i zahtevnim životnim uslovima. Srednje veličine, sa zalizanim (tamnobraon) krznom i snažnom građom tela, tradicionalno se koristio kao tovarni i radni konj, neophodan za transport i poljoprivredne radove u udaljenim planinskim zajednicama.

Njegova snaga, izdržljivost i izuzetna prilagodljivost odražavaju višegeneracijski selektivni uzgoj na visokoplaninskim pašnjacima. Danas se Catria konj ceni zbog smirenog i pouzdanog temperamentu, što ga čini idealnim za trekking i rekreativnu jahanje, istovremeno nastavljajući da predstavlja ruralno nasleđe i kulturni identitet planina Marke.

Pirotska Pramenka

Pirotska pramenka je autohtona rasa ovaca poreklom iz pirotskog kraja i sa surovih padina Stare planine, gde je vekovima oblikovana uslovima ekstenzivne ispaše. Sitnije telesne građe, izuzetno otporna i kasnozrela, lako se prepoznaje po dugom repu, finoj vuni i rogatim ovnovima karakterističnim za ovu rasu. Njena vuna predstavlja jedinu sirovinu u izradi čuvenog Pirotskog ćilima, tradicionalnog zanata upisanog na UNESCO-vu reprezentativnu listu nematerijalnog kulturnog nasleđa čovečanstva.

Tradicionalno cenjena zbog mleka, mesa i vune, pirotska pramenka predstavlja oličenje stočarske tradicije, zanatskog umeća i biološke raznovrsnosti jugoistočne Srbije, čineći njeno očuvanje od suštinskog značaja za budućnost kulturnog i agroekološkog pejzaža ovog regiona.

Buša govedo

Buša je sitna planinska rasa goveda kratkih rogova, koja je nekada dominirala brdskim i planinskim predelima Balkana, oblikovana vekovima ekstenzivnog stočarstva i prirodne poljoprivrede. Kompaktne građe, izuzetno otporna i kasnozrela, često dostiže punu telesnu razvijenost tek između treće i pete godine, poznata je po proizvodnji mleka visokog kvaliteta, sa sadržajem mlečne masti i do 6%, kao i po skromnijem, ali izrazito ukusnom mesu.

Visoko otporna na bolesti i izuzetno dobro prilagođena surovom terenu i celogodišnjem boravku na otvorenom, buša i danas ima značajnu ulogu u održivim, niskointenzivnim sistemima stočarske proizvodnje. Kao jedan od najstarijih tipova goveda na ovom području, njeno očuvanje je od presudnog značaja za očuvanje genetičke raznovrsnosti, tradicionalnih planinskih poljoprivrednih praksi i kulturnog nasleđa balkanskih visoravni.

Balkanski magarac

Balkanski magarac je kompaktna, snažna i izuzetno otporna autohtona rasa, lako prepoznatljiva po ravnom profilu glave i dugim ušima. Izuzetno izdržljiv i prilagodljiv, uspeva u širokom spektru klimatskih uslova i zahteva minimalne količine hrane i skloništa, što ga čini idealno prilagođenim tradicionalnim, niskointenzivnim poljoprivrednim sistemima. Vekovima cenjen kao pouzdana radna životinja, danas se sve više vrednuje i zbog mleka i mesa visokog kvaliteta, poznatih po svojim nutritivnim i imunostimulativnim svojstvima. Očuvanje balkanskog magarca od ključnog je značaja za zaštitu biološke raznovrsnosti, očuvanje ruralnog nasleđa i obezbeđivanje opstanka ove jedinstvene i nezamenjive autohtone rase.

Dubska pramenka

Dubska pramenka je autohtona rasa ovaca poreklom iz centralne Bosne, naročito sa padina planine Vlašić, gde je vekovima oblikovana transhumantnim načinom stočarenja i planinskom ispašom. Lako se prepoznaje po svetlosivoj ili kremastoj vuni, izuzetnoj otpornosti i skromnim potrebama u ishrani. Ono što ovu rasu izdvaja jeste njeno karakteristično otvoreno runo, sastavljeno od dugih, šiljatih, bičastih pramenova koji često rastu toliko da dosežu tlo.

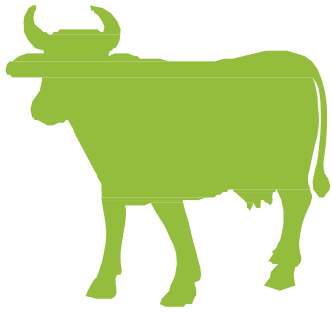
Otporna i duboko ukorenjena u stočarskoj kulturi Bosne i Hercegovine, dubska pramenka je tokom dugog perioda predstavljala oslonac ruralnim zajednicama, doprinosila očuvanju visokovrednih planinskih pašnjaka i obezbeđivanju prehrambene sigurnosti. Očuvanje ove rase znači zaštitu biološke raznovrsnosti, kulturne tradicije i održive budućnosti pastoralnog stočarstva u ovom regionu.

Pelagonijska pramenka

Pelagonijska pramenka je autohtona rasa ovaca poreklom iz Pelagonijskog regiona u Severnoj Makedoniji, poznata po svojoj otpornosti i sposobnosti prilagođavanja raznovrsnim, često zahtevnim uslovima sredine. Srednje telesne građe, čvrste konstitucije i dobro prilagođena ekstenzivnim sistemima ispaše, predstavlja kombinovanu rasu cenjenu prvenstveno zbog proizvodnje mesa i mleka, dok vuna ima sekundarni značaj.

Efikasno korišćenje lokalnih resursa i duboka integracija u tradicionalne poljoprivredne prakse čine pelagonijsku pramenku neophodnom za opstanak ruralnih zajednica. Očuvanje ove rase znači zaštitu vekovima razvijanog stočarskog znanja, lokalne genetičke raznovrsnosti i kulturnog pejzaža koji i danas oblikuje poljoprivredni identitet Pelagonije.

Ovo je realizovano uz finansijsku podršku Evropske unije. Sadržaj dokumenta/proizvoda/događaja/veb-sajta isključiva je odgovornost AZRRI - Agencije za ruralni razvoj Istre d.o.o. i ni pod kojim uslovima se ne može smatrati odrazom stava Evropske unije i/ili nadležnih organa IPA ADRION programa.

Projekat je sufinansiran od strane Evropske unije kroz Interreg IPA ADRION program.

Pravna napomena

AZRRI-Agencija za ruralni razvoj Istre d.o.o

Email: sara.blaskovic@azrri.hr

Koordinator projekta: Alexandros Theodoridis, profesor

Visoka škola za veterinarsku medicinu,

Univerzitet Aristotelos, Solun

Email: alextheod@vet.auth.gr

Interreg

Co-funded by
the European Union

IPA ADRION

ECOBREEDS

